

Nr 390.

Av herr Persson, Ivar, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1950/51 till skolor tillhörande barna- och ungdomsvården m. m.

Det har varit en strävan inom den moderna kriminalpolitiken att så långt möjligt är undvika intagning i fängelse av ungdomar, som dömts för brott. I stället har man särskilt för dem, som äro under 18 år, anlitat utvägen att låta barnvårdsnämnderna omhändertaga de unga brottslingarna för skyddsuppfostran och placera dem på socialvårdens ungdomsvårdsskolor. Härigenom vinnes den betydande fördelen, att dessa inte behöva belastas med den allvarliga sociala prickning som en fängelsedom utgör.

Till följd av att ungdomsvårdsskolorna organiserats enligt den öppna vårdens princip, har det emellertid för dessa skolor inte varit möjligt att på betryggande sätt omhänderhava allt det klientel, som på så sätt överförts till dem. Rymningar med åtföljande bilstölder och skadegörelser vid inbrott ha därför blivit ymnigt förekommande. Kungl. Maj:ts proposition nr 98 angående anslag för budgetåret 1950/51 till skolor tillhörande barna- och ungdomsvården lämnar härom uppgiften, att inte mindre än omkring tredjedelen av samtliga manliga elever över 15 år, intagna under år 1948, under samma år gjort sig skyldiga till brott i samband med rymning. Samtliga ungdomsvårdsskolor med manligt klientel över 15 år synas vara högst besvärade av dessa rymningar med undantag för en skola, nämligen Långanäs. Och detta trots att just till denna skola i främsta rummet sammanföras ynglingar med särskilt utpräglade rymmartendenser. Skälet till att denna skola har en så utomordentligt låg rymningsfrekvens kan tydligen inte sökas i annat än det förhållandet, att skolan i fråga utrustats med en liten, sluten avdelning, i vilken de besvärligaste eleverna kunna hållas kvar under den tid (i regel ej mer än sex veckor) de göras till föremål för psykiaters undersökning och intensiv personlig påverkan av en utvald grupp befattningshavare.

Långanässkolan, som uppbyggts enligt helt nya vårdprinciper och även har en helöppen avdelning utan personal, har vid detta laget fungerat i omkring 1½ år samt synes innebära en i det närmaste idealisk lösning av de unga rymmarnas behandlingsproblem. På grund av de oeffterättliga för-

hållanden, som genom de talrika rymningarna uppstått vid andra skolor, hade man väntat, att Kungl. Maj:t i år skulle begära medel till uppförande, i enlighet med ett av socialstyrelsen avgivet förslag, av åtminstone någon ytterligare sådan avdelning. Så har emellertid icke skett. Departementschefen har i stället förordat en utredning angående en omläggning av behandlingen, bland annat innebärande förbättringar av flitpenningssystemet, översyn av differentieringen, omprövning av yrkesutbildnings- och vistelse-tidsfrågorna samt förbättringar i fritidssysselsättningen. Han vill dock inte utesluta, att flera slutna små avdelningar enligt Långanäs-principen kunna behöva upprättas.

Enligt vår mening torde en utredning i de syften som departementschefen förordat vara väl befogad och kunna ge goda resultat. Det synes emellertid uppenbart, att de tänkta förbättringarna av den öppna vården inte kunna medföra tillräcklig effekt på det klientel, som har de svåraste rymningstendenserna. Då detta klientel förefaller vara mycket stort, synes det inte försvarligt att längre uppskjuta tillskapandet av nya slutna avdelningar. Och detta inte bara av hänsyn till dem som bo i anstaltens närhet och andra som kunna bli offer för anstaltsrymmarnas brott utan lika mycket av hänsyn till de unga rymmarna själva, som genom den slutna socialvårdsbehandlingen kunna räddas från de fängelsestraff, som domstolarna eljest kunna finna nödvändigt att utdöma.

Vi skulle helst ha sett att slutna avdelningar inrättats vid alla de tre av socialstyrelsen föreslagna ungdomsvårdsskolorna. Emellertid kunna främst kostnadsskäl anföras för att endast en slutna avdelning inrättas under nästa budgetår. Det torde knappast vara lämpligt att nu avgöra, vid vilken skola den nya slutna avdelningen skall uppföras, utan det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma därom.

Enligt av socialstyrelsen utförda beräkningar skulle en slutna avdelning vid Forsane yrkesskola med tillhörande personalbostäder för de vid avdelningen tjänstgörande befattningshavarna draga en byggnadskostnad av 454 000 kr. Härvid bör man dock komma ihåg, att en mycket väsentlig del av kostnaderna avser uppförande av personalbostäder, för vilka hyra betalas, varigenom dessa byggnadskostnader förräntas. För inventarieutrustningen beräknas 10 000 kr. De årliga kostnaderna för personallöner uppskattas till 23 000 kr. och övriga omkostnader till 25 000 kr. Eftersom byggnadstiden torde kräva omkring ett år, synas personalfrågan och frågan om de löpande kostnaderna icke aktualiseras i en första omgång.

Kostnaderna för uppförande av en slutna avdelning vid Sundbo synas bli av samma storleksordning som vid Forsane, medan den slutna avdelningen vid Råby skulle komma att draga lägre byggnadskostnader. Det kan tänkas att kostnaderna vid de två först nämnda skolorna kunna bli lägre än som beräknats. Det ställer sig därför svårt att bestämma hur stort

anslag, som behöver anvisas för inrättande av en sluten avdelning vid någon av de tre ifrågasatta skolorna.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 98 måtte besluta om inrättande av en sluten avdelning vid ytterligare en ungdomsvårdsskola samt anvisa härför erforderliga medel under budgetåret 1950/51.

Stockholm den 22 mars 1950.

Ivar Persson.

Gottfrid Karlsson.

Hj. Weiland.

John W. Jonsson.

Emil Petersson.

Nr 391.

Av herr **Gillström m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt elektrifiering av statsbanenätet m. m.

(Lika lydande med motion i Andra kammaren nr 490.)

Stockholm den 22 mars 1950.

A. Gillström.

L. Tjällgren.

Axel Andersson.

*Hjalmar Nilsson,
Kramfors.*

Bernhard Näsgård.

Rickard Sandler.

Elon Andersson.

H. Sten.

Jon. N. Jonsson.

Carl Eriksson.

Emil Näsström.

Gustaf Velander.